EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 18.8.2020
COM(2020) 385 final

POROČILO KOMISIJE

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU O UPRAVLJANJU JAMSTVENEGA SKLADA EVROPSKEGA SKLADA ZA STRATEŠKE NALOŽBE V LETU 2019

{SWD(2020) 162 final}

Kazalo

1. Uvod 2
2. Operativni okvir 2
3. Finančni računi in pomembne proračunske transakcije v letu 2019 3
3.1. Računovodski izkazi Jamstvenega sklada EFSI na dan 31. decembra 2019 3
3.2. Operacije EFSI v okviru jamstva EU 3
3.3. Oblikovanje rezervacij za Jamstveni sklad EFSI 4
3.4. Unovčitve in uporaba jamstva EU 4
4. Upravljanje Jamstvenega sklada EFSI v letu 2019 4
4.1. Finančno upravljanje 4
4.2. Razvoj trga v letu 2019 5
4.3. Sestava in ključne značilnosti tveganja portfelja 5
4.4. Donosnost 6
5. Ocena ustreznosti ciljnega zneska in ravni sredstev v Jamstvenem skladu EFSI 6

1. UVOD

Pravna podlaga za to poročilo je Uredba (EU) 2015/1017 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. junija 2015 o Evropskem skladu za strateške naložbe, Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe in Evropskem portalu naložbenih projektov ter o spremembi uredb (EU) št. 1291/2013 in (EU) št. 1316/2013 – Evropski sklad za strateške naložbe[1] (v nadaljnjem besedilu: uredba o EFSI). Uredba o EFSI je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/2396 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 v zvezi s podaljšanjem obstoja Evropskega sklada za strateške naložbe ter uvedbo tehničnih izboljšav za ta sklad in Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe[2] (v nadaljnjem besedilu: sprememba EFSI 2.0). S spremembo EFSI 2.0 se je med drugim povečala višina jamstva EU in prilagodil ciljni znesek. Evropska komisija in Evropska investicijska banka (v nadaljnjem besedilu: EIB) sta sporazum o upravljanju EFSI in odobritvi jamstva EU (v nadaljnjem besedilu: sporazum o EFSI) podpisali 22. julija 2015, spremenjen in prenovljen pa je bil 21. julija 2016, 21. novembra 2017, 9. marca 2018, 20. decembra 2018, 27. marca 2020 in 27. aprila 2020.

V členu 16(6) uredbe o EFSI je določeno, da Komisija vsako leto do 31. maja Evropskemu parlamentu, Svetu in Računskemu sodišču predloži letno poročilo[3] o upravljanju Jamstvenega sklada EFSI v preteklem koledarskem letu, vključno z oceno o ustreznosti ciljnega zneska in ravni sredstev Jamstvenega sklada EFSI ter o tem, ali sklad potrebuje dodatna sredstva. To letno poročilo vsebuje predstavitev finančnega položaja Jamstvenega sklada EFSI ob koncu preteklega koledarskega leta, finančnih tokov v preteklem koledarskem letu, pa tudi pomembne transakcije in vse relevantne informacije o finančnih računih. Vsebuje tudi informacije o finančnem upravljanju, uspešnosti in tveganju Jamstvenega sklada EFSI ob koncu preteklega koledarskega leta.

2. OPERATIVNI OKVIR

Jamstvo EU[4] krije operacije financiranja in investicij, ki jih podpišeta EIB v okviru glavne komponente dela za infrastrukturo in inovacije ter Evropski investicijski sklad (EIS) v okviru dela za MSP in poddela dela za infrastrukturo in inovacije, namenjenega naložbam v sklad za MSP / podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Del splošnih operacij EFSI krije jamstvo EU, del pa se izvede na tveganje skupine EIB[5].

V skladu s členom 12 uredbe o EFSI Jamstveni sklad EFSI predstavlja likvidnostno rezervo, iz katere se poplača EIB, če pride do unovčitve jamstva EU. V skladu s sporazumom o EFSI med EU in EIB se unovčitve jamstva izplačajo iz Jamstvenega sklada EFSI, če njihov znesek presega sredstva, ki jih ima EIB na voljo na računu EFSI. Račun EFSI, ki ga upravlja EIB, je bil vzpostavljen za zbiranje prihodkov EU in izterjanih zneskov iz naslova operacij EFSI v okviru jamstva EU ter, odvisno od razpoložljivega stanja, za izplačilo unovčitev v okviru jamstva EU.

V Jamstvenem skladu EFSI so rezervacije oblikovane progresivno, pri čemer se upošteva povečanje izpostavljenosti jamstva EU.

V skladu s členom 12(4) uredbe o EFSI sredstva Jamstvenega sklada EFSI neposredno

[1] UL L 169, 1.7.2015, str. 1.
[2] UL L 345, 27.12.2017, str. 34.
[3] To je peto poročilo o Jamstvenem skladu EFSI. Za prejšnja poročila glej COM(2016) 353 final, COM(2017) 326 final, COM(2018)345 final in COM(2019) 244 final.
[4] Obseg jamstva EU se je s spremembo EFSI 2.0 s 16 milijard EUR povečal na 26 milijard EUR.
[5] Obseg jamstva skupine EIB se je s spremembo EFSI 2.0 s 5 milijard EUR povečal na 7,5 milijarde EUR.

upravlja Komisija, vlagajo pa se v skladu z načelom dobrega finančnega poslovodenja, pri čemer se upoštevajo ustrezna bonitetna pravila.

EIB in EIS sta odgovorna za oceno in spremljanje tveganja posameznih operacij, ki jih podpira jamstvo EU. Komisija na podlagi teh informacij ter jasnih in preudarnih predpostavk o prihodnji dejavnosti zagotavlja ustreznost ciljnega zneska in ravni sredstev v Jamstvenem skladu EFSI, ki se pregleduje. V skladu s členom 16(3) uredbe o EFSI sta EIB in EIS marca 2019 o tem poročala Komisiji in Evropskemu računskemu sodišču.

V skladu s členom 16(2) uredbe o EFSI mora letno poročilo EIB Evropskemu parlamentu in Svetu vsebovati specifične informacije o skupnem tveganju, povezanem z operacijami financiranja in naložbenimi operacijami, izvedenimi v okviru EFSI, ter o unovčitvah jamstva.

3. FINANČNI RAČUNI IN POMEMBNE PRORAČUNSKE TRANSAKCIJE V LETU 2019

Finančne informacije v zvezi z EFSI so predstavljene v nadaljevanju, razdeljene pa so v štiri oddelke: (1) finančni položaj Jamstvenega sklada EFSI na dan 31. decembra 2019, (2) operacije EFSI v okviru jamstva EU, ki jih je izvedla skupina EIB, na dan 31. decembra 2019, (3) oblikovanje rezervacij za Jamstveni sklad EFSI ter (4) unovčitve in uporaba jamstva EU.

3.1. RAČUNOVODSKI IZKAZI JAMSTVENEGA SKLADA EFSI NA DAN 31. DECEMBRA 2019

Skupna sredstva Jamstvenega sklada EFSI[6]so na dan 31. decembra 2019 znašala 6 688 milijonov EUR. Sredstva so zajemala portfelj naložbenih vrednostnih papirjev, razvrščen kot razpoložljiv za prodajo (6 654 milijonov EUR), valutno terminsko prodajo USD s pozitivno neto sedanjo vrednostjo, razvrščeno kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja (3 milijoni EUR), ter denarna sredstva in njihove ustreznike (31 milijonov EUR).

Kar zadeva izkaz poslovnega izida za leto 2019[7], je poslovni izid Jamstvenega sklada EFSI ob koncu leta znašal 21,7 milijona EUR. Največji delež so prispevali prihodki od pozitivnih neto obresti v višini 18,3 milijona EUR in neto dobiček od prodaje za prodajo razpoložljivih vrednostnih papirjev[8] (17,1 milijona EUR). Od tega je odštet negativni rezultat revalorizacije zaradi tečajnih razlik, ki je znašal –13,1 milijona EUR[9]. Preostali neto stroški v višini –0,6 milijona EUR so večinoma zajemali opravnine za hrambo.

3.2. OPERACIJE EFSI V OKVIRU JAMSTVA EU

Izpostavljenost EU iz naslova jamstva v zvezi z izplačanimi zapadlimi operacijami EFSI skupine EIB je na dan 31. decembra 2019 znašala 17,7 milijarde EUR od neto razpoložljive pravne obveznosti[10] v višini 25,8 milijarde EUR, za katero jamči EU. Znesek v višini 17,6 milijarde EUR je evidentiran kot pogojna obveznost v pojasnilih k računovodskim izkazom EU za leto 2019, medtem ko je bil za preostali znesek v višini 0,1 milijarde

6 Revidirani računovodski izkazi Jamstvenega sklada EFSI so razkriti v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen poročilu o Jamstvenem skladu EFSI.

7 Glej stran 6 delovnega dokumenta služb Komisije, ki je priložen poročilu Jamstvenega sklada EFSI.

8 Neto znesek je sestavljen iz dobičkov v višini 18,5 milijona EUR in izgub v višini 1,4 milijona EUR.

9 Po zavarovanju izpostavljenosti valutnemu tveganju tistega dela portfelja, ki je bil denominiran v USD.

10 V skladu s členom 11 spremembe EFSI 2.0 jamstvo EU v nobenem trenutku ne sme preseči 26 milijard EUR in ne sme preseči 16 milijard EUR pred 6. julijem 2018. Unovčitve in uporabe jamstva EU ter rezervacije za produkte portfeljskega jamstva v okviru dela za MSP se odštejejo od najvišjega zneska jamstva EU.

(74 milijonov) pripoznana rezervacija.

Operacije EFSI, ki jih je EIB upravljala v okviru dela za infrastrukturo in inovacije, so leta 2019 ustvarile neto prihodek v višini 299,5 milijona EUR za EU[11]. Od tega zneska je bila na dan 31. decembra 2019 v računovodskih izkazih EU za leto 2019 evidentirana neto terjatev Komisije od EIB v višini 50,8 milijona EUR.

Za operacije EFSI v okviru dela za MSP so stroški EU v letu 2019 znašali 109,9 milijona EUR[12]. Od tega se pristojbine in stroški EIS v višini 37,9 milijona EUR, ki so bili evidentirani v računovodskih izkazih EU za leto 2019, plačajo EIS po 31. decembru 2019.

3.3. OBLIKOVANJE REZERVACIJ ZA JAMSTVENI SKLAD EFSI

V letu 2019 je bilo v zvezi z oblikovanjem rezervacij za Jamstveni sklad EFSI odobrenih skupno 357 milijonov EUR proračunskih sredstev. Od tega zneska je bilo 167 milijonov EUR proračunskih sredstev odobrenih v skladu s Sklepom Komisije C(2019) 875[13]. Dodatne odobritve za prevzem obveznosti v višini 190 milijonov EUR so bile odobrene v obliki namenskega prejemka.

V Jamstveni sklad EFSI je bilo med letom efektivno vplačanih skupno 1 166 milijonov EUR. Večina tega zneska je bila iz odobritev plačil iz splošnega proračuna EU, medtem ko je bil znesek v višini 163 milijonov EUR izterjan kot namenski prejemek (136 milijonov EUR iz prihodkov EFSI in 27 milijonov EUR iz prihodkov Instrumenta za povezovanje Evrope), znesek v višini 3 milijone EUR pa je bil prenesen kot dodatne odobritve plačil ob koncu proračunskega leta.

3.4. UNOVČITVE IN UPORABA JAMSTVA EU

V skladu s členom 8.1(a) sporazuma o EFSI je bilo leta 2019 unovčeno jamstvo EU za znesek v višini 3,5 milijona EUR povezano z neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije v zvezi z lastniškim kapitalom v okviru dela za infrastrukturo in inovacije. Unovčenih je bilo še dodatnih 1,4 milijona EUR za stroške financiranja EIB[14], 27,3 milijona EUR za prilagoditve vrednosti[15] in 0,14 milijona EUR za stroške izterjatve[16]. V okviru dela MSP je bil unovčen znesek v višini 8,1 milijona EUR za zavarovanje izpostavljenosti valutnemu tveganju za druge valute, kot je euro.

Vse unovčitve so bile izplačane z razpoložljivimi sredstvi na računu EFSI. Nobena unovčitev ni bila izplačana iz Jamstvenega sklada EFSI.

4. UPRAVLJANJE JAMSTVENEGA SKLADA EFSI V LETU 2019

4.1. FINANČNO UPRAVLJANJE

Naložbeni portfelj Jamstvenega sklada EFSI se vlaga v skladu z načeli upravljanja iz Sklepa

[11] Ta znesek vključuje nerealizirani prihodek v višini 135,0 milijona EUR, ki izhaja iz povečanja poštene vrednosti portfeljev lastniškega kapitala dela za infrastrukturo in inovacije na dan 31. decembra 2019 v primerjavi z vrednostjo na dan 31. decembra 2018.

[12] Ta znesek vključuje finančne rezervacije v višini 69,5 milijona EUR v zvezi z dolžniškimi portfelji dela za MSP kot tudi nerealizirane stroške v višini 4,3 milijona EUR, ki so nastali zaradi padca poštene vrednosti portfeljev lastniškega kapitala dela za MSP na dan 31. decembra 2019 v primerjavi z 31. decembrom 2018.

[13] Sklep Komisije z dne 11. februarja 2019 o sprejetju letnega programa za leto 2019 za Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve, ki velja za finančni sklep.

[14] Glej člen 8.1(d) sporazuma o EFSI.

[15] Glej člen 8.1(b) sporazuma o EFSI.

[16] Glej člena 8.1(d) in 11.7 sporazuma o EFSI.

Komisije C(2016) 165 z dne 21. januarja 2016 o odobritvi smernic za upravljanje sredstev v Jamstvenem skladu EFSI.

V navedenih smernicah je predvideno, da se s sredstvi v naložbenem portfelju zagotovi zadostna likvidnost za morebitne unovčitve jamstva ter hkrati optimalen donos in stopnja tveganja, ki je združljiva z ohranjanjem visoke ravni varnosti in stabilnosti.

Sprejete so bile naložbene strategije in strategije obvladovanja tveganj, ki odražajo naložbene cilje in obete glede tržnih razmer. Naložbeni pristop je bil usmerjen v večjo diverzifikacijo v različnih razredih sredstev s stalnim donosom.

4.2. RAZVOJ TRGA V LETU 2019

Leta 2019 so na trgih sredstev s stalnim donosom beležili znatna nihanja, pri čemer se je donos desetletnih nemških obveznic gibal med 0,27 % (januarja) in –0,72 % (avgusta), kar predstavlja približno enoodstotni razpon.

Na začetku leta se je na trgih pričakovalo izboljšanje gospodarstva in povečanje inflacije. Predvidevalo se je, da bo Evropska centralna banka (ECB) začela višati obrestne mere, medtem ko bo ameriška centralna banka nadaljevala s ciklom višanja. Vendar so dolgotrajna pogajanja o trgovinskem sporazumu med ZDA in Kitajsko povzročila veliko negotovosti z obdobji hitrih in nepričakovanih povišanj carin na obeh straneh brez izvedljive rešitve na vidiku. V Evropi je negotovost zaradi groženj ZDA z uvedbo carin za večje industrijske panoge, zlasti avtomobilsko industrijo, prav tako ostala velika. Posledično so trpele svetovne dobavne verige, kar je prizadelo predelovalno industrijo in pripeljalo do odlaganja naložb v osnovna sredstva.

Vse to je ustvarilo večje povpraševanje po varnih sredstvih in dober razvoj obveznic v vseh razredih sredstev, medtem ko so se donosi vztrajno zmanjševali, dokler niso v avgustu dosegli najnižje ravni. Do takrat se je svetovna rast upočasnila, inflacija v Evropi pa je znašala malo več kot 1 %. V podporo gospodarstvu je ameriška centralna banka julija začela zniževati obrestne mere. Septembra je to storila tudi Evropska centralna banka ter hkrati obnovila svoj program nakupa sredstev.

Pozitiven razvoj je odražala tudi splošna odpornost storitvenega sektorja v večjih gospodarstvih. Proti koncu leta se je zdelo zelo verjetno, da bo prišlo do delnega trgovinskega sporazuma med ZDA in Kitajsko. Razpoloženje na trgu se je izboljšalo in v povezavi z nižjo likvidnostjo ter določenim ponovnim uravnoteženjem/dobičkom ob koncu leta so se donosi povečali in pri desetletni nemški obveznici na koncu znašali približno –0,20 %.

Razmiki v donosnosti drugih evropskih državnih obveznic glede na nemške državne obveznice so se na splošno zmanjšali, v primeru Italije in Španije za 110 bazičnih točk pri zapadlosti deset let. Tudi drugi sektorji s stalnim donosom, kot so dolžniški instrumenti nadnacionalnih subjektov, podnacionalnih subjektov in agencij ter krite in podjetniške obveznice, so tekom leta beležili dober razvoj.

4.3. SESTAVA IN KLJUČNE ZNAČILNOSTI TVEGANJA PORTFELJA

Naložbeni portfelj je bil 31. decembra 2019 sestavljen predvsem iz vrednostnih papirjev, ki so jih izdale države, podnacionalni subjekti, nadnacionalni subjekti, agencije in tuje vlade (47 % tržne vrednosti glede na 59 % za referenčno vrednost), ter kritih obveznic (18 % tržne vrednosti glede na 20 % za referenčno vrednost). Preostanek je bil v glavnem dodeljen za nezavarovane obveznice, ki so jih izdala podjetja in finančne institucije. Približno 6 %

portfelja je bilo vloženega v likvidne in visoko ocenjene (AA/AAA) naložbe, denominirane v USD. Izpostavljenost teh naložb valutnemu tveganju je bila zavarovana. Konec leta 2019 je izpostavljenost portfelja iz naslova obveznic, ki so v skladu z okoljskimi in socialnimi merili ter merili upravljanja, presegla 6 % in je bila torej petkrat višja od referenčne vrednosti.

Trajanje portfelja[17] ob koncu leta 2019 je bilo 3,07 leta. Povprečna bonitetna ocena je BBB+.

Večina portfelja je naložena v likvidne vrednostne papirje, zadosten del (21 % skupne vrednosti portfelja) pa zapade v manj kot 12 mesecih.

Profil portfelja, kar zadeva trajanje, kreditno tveganje in likvidnost, je bil usklajen v skladu z napovedanimi denarnimi tokovi iz operacij EFSI v okviru jamstva EU (npr. napovedane unovčitve, prihodki).

4.4. DONOSNOST

Letna donosnost je izračunana na časovno tehtani podlagi, da nanjo ne bi vplivala velikost portfelja, ki se je med letom še naprej znatno povečevala.

V zelo zahtevnem tržnem okolju, za katerega so značilni na splošno negativni ali zgodovinsko nizki donosi, skupaj z veliko nestanovitnostjo trga in negotovostjo, je sklad v letu 2019 dosegel letno absolutno donosnost v višini 1,239 %. Ta donos je v skladu z letno donosnostjo referenčne vrednosti EFSI (2,302 %).

5. OCENA USTREZNOSTI CILJNEGA ZNESKA IN RAVNI SREDSTEV V JAMSTVENEM SKLADU EFSI

Dne 31. decembra 2019 so skupne kumulativne odobritve v okviru EFSI znašale 68,7 milijarde EUR v 28 državah članicah, od česar je bilo 49,2 milijarde EUR odobrenih v okviru dela za infrastrukturo in inovacije (532 operacij), 19,5 milijarde EUR pa v okviru dela za MSP (630 operacij). Na splošno je to precejšnje povečanje v primerjavi z letom 2018, ob koncu katerega so skupne odobritve znašale 53,6 milijarde EUR.

Dne 31. decembra 2019 je skupna zapadla izplačana izpostavljenost, krita z jamstvom EU, znašala 17,7 milijarde EUR (16,1 milijarde v okviru dela za infrastrukturo in inovacije ter 1,6 milijarde v okviru dela za MSP) v primerjavi s 15,8 milijarde EUR leta 2018.

Izpostavljenost proračuna EU morebitnim prihodnjim plačilom v okviru jamstva EU za odobrene operacije (izplačane in neizplačane) je znašala 21,9 milijarde EUR (18,3 milijarde v okviru dela za infrastrukturo in inovacije ter 3,6 milijarde v okviru dela za MSP).

V okviru dela za infrastrukturo in inovacije je zapadla izplačana izpostavljenost, krita z jamstvom EU, znašala 16,1 milijarde EUR, od česar je bilo 15,2 milijarde namenjene operacijam v zvezi z dolžniškim kapitalom in 1 milijarde EUR operacijam v zvezi z lastniškim kapitalom[18].

Če bodo pri teh operacijah v okviru dela za infrastrukturo in inovacije nastale kakršne koli izgube, se bodo pokrile z jamstvom EU v skladu s pogoji iz sporazuma EFSI. Zlasti jamstvo

[17] Podatek o trajanju se nanaša na „modificirano trajanje“, ki meri cenovno občutljivost obveznice na gibanja obrestnih mer. Ta podatek temelji na konceptu, po katerem so cene obveznic in obrestne mere obratno sorazmerne.

[18] Zaradi zaokrožitve zneska za operacije v zvezi z dolžniškim kapitalom in zneska za operacije v zvezi z lastniškim kapitalom znaša seštevek obeh zneskov 16,1 milijarde namesto 16,2 milijarde EUR.

EU v okviru dela za infrastrukturo in inovacije se odobri v obliki kritja tranše prve izgube portfelja za operacije v okviru dolžniških portfeljev dela za infrastrukturo in inovacije in portfelja lastniškega kapitala dela za infrastrukturo in inovacije na ravni nacionalnih spodbujevalnih bank. V okviru standardnega portfelja lastniškega kapitala dela za infrastrukturo in inovacije je jamstvo EU v obliki polnega jamstva, pod pogojem, da EIB na lastno odgovornost in po načelu enakovrednosti vloži enak znesek sredstev.

Dne 31. decembra 2019 je skupna zapadla izplačana izpostavljenost v okviru dela za MSP, krita z jamstvom EU, znašala 1,6 milijarde EUR, od česar je bilo 1,2 milijarde EUR namenjene operacijam jamstva in 0,4 milijarde EUR operacijam v zvezi z lastniškim kapitalom[19].

Morebitne izgube zaradi operacij jamstva v okviru dela za MSP bi se pokrile zlasti s prispevki jamstvenega sklada za MSP InnovFin, jamstvene sheme za posojila v okviru programa COSME, jamstvenega instrumenta za kulturne in ustvarjalne sektorje in finančnega instrumenta jamstva EaSI. V primeru produktov lastniškega kapitala dela za MSP bi se vse izgube pokrile z jamstvom EU v okviru EFSI in tranše prve izgube instrumenta InnovFin Equity (v primeru produkta lastniškega kapitala poddela 2).

Ciljni znesek Jamstvenega sklada EFSI je bil določen na ravni 35 % skupnih obveznosti jamstva EU[20]. Iz ocene tveganja različnih produktov, ki so podprti z jamstvom EU, je razvidno, da bi bil na splošno proračun Unije zadostno zaščiten pred morebitnimi unovčitvami v okviru jamstva EU s tem ciljnim odstotkom, ob upoštevanju povračil, prihodkov in povratnih dotokov iz operacij EIB. Zato se šteje, da je ciljni odstotek v višini 35 % ustrezen.

Jamstveni sklad EFSI je v fazi priprave do leta 2022, zato bo potreba po dodatnih sredstvih ocenjena pozneje.

[19] Kot je izkazano v računovodskih izkazih EU z dne 31. decembra 2019, ki ne vključujejo pogodb za jamstva z začetkom obdobja razpoložljivosti v letu 2020.

[20] Glej člen 12(5) uredbe o EFSI.